

Dr. Kotzó Jenő:
orsz. képviselő

Szőlőgazdaság, bortermelés és bor- értékesítés.

Gazdasági életünknek egyik fontos ága: a szőlő-művelés még sokkal siralmasabb helyzetben tesped, mint a mezőgazdaság. Ennek két fő oka: 1. a természeti, továbbá 2. a gazdasági és pénzügyi nehézségek.

Köztudomású tény az, hogy nincsen gazdasági termelésünknek egyetlen olyan ágazata sem, amelyre annyi halálos ellenség leselkednék, mint a szőlőre. A filoxera után felújított szőlőterületek oltványültetvényeit állandóan és végzetesen fenyegeti a peronoszpora és a lisztharmat, az apróbb rovarkárokról pedig nem is szólva, mint veszedelmesen pusztító ellenség jelentkezik a szőlőmoly. Ezek mellett a rendkívül költséges védekezést igénylő állandó veszedelmek mellett az időjárás szeszélyei és viszontagságai is fokozottabb csapást jelenthetnek a szőlőre.

A kemény tél megritkítja a rügyeket, a tavaszi zöld fagy pedig letarolhatja az összes gyenge termő hajtásokat; a nagy szárazság hátráltatja a fejlődést, a sok esőzés növeli a gatz és termeli a gomba-betegségeket, lehetetlenné tévén sokszor még a védekezést is. A jégkár is súlyosabb hatásokat vált ki, mert a túl magas biztosítási díjtételek miatt a szőlőtermésnek jégbiztosítása úgyszólván teljesen lehetetlen, másrésről pedig a jégverés a következő évek termés hozamát is csökkenti.

A művelésnek eme természeti kockázatain kívül a gazdasági és pénzügyi viszonyok súlyos leromlása a hajdanta még elemi csapások esetén is jövedelmező szőlőművelést ma már teljes mértékben csődbe juttatta.

Amíg u. i. a termelés állandóan növekedő kiadásokkal jár, a szőlőtermékek értékesítése egyre több nehézséggel küzd és az

árak egyáltalán nem tartanak lépést sem a műveléshez szükséges anyagok árával és munkabérekkel, sem a mindennapi éleiben szükséges kereskedelmi vagy ipari termékek áráival.

Csak néhány szemléltető példát kívánok felhozni bizonyításképpen:

A békebeli 80–100 fillér napszámber mellett egy liter bor ára a termelőnél 40–60 fillér volt, tehát átlagban a napszámber 50%-a. Ma a 80–150 lei közt váltakozó, sőt vidékenként és munkálatonként ennél is magasabb munkabérek mellett egy liter bor ára a termelőnél 10–14 lei, tehát átlagban a napszámberék csupán 10%-a. Pedig sajnálatos tény az is, hogy a békebeli munkateljesítmény hasonlíthatatlanul jobb volt a jelenleginél.

Hasonlóan szembetünőbb értékeltetés mutatkozik a bor hátrányára a bortermeléshez szükséges eszközöknél és anyagoknál.

Igy például:

egy elsőrangú réz permetező-gép békeára 36–40 korona volt, tehát körülbelül egy hl. gyengébb minőségű bor árának felelt meg; ezzel szemben ma egy gép csak két hl. legkiválóbb, vagy 3 hl. közepes minőségű bor árért szerezhető be;

a rézgálic békében beszerezhető volt kilónként 2 liter, a raffia pedig 3 liter bor árért, ma pedig a gálicért 4 liter, a raffiáért 7 liter bor árát kell kifizetnünk.

De hogy az áralakulás szembetünő aránytalanságát egyéb, nem a szőlőgazdasághoz szükséges ipari cikkekkel kapcsolatban is kimutassam, elegendő megemlítenem, hogy a békében egy hl. borért 4–5 pár csizmát vehettünk, ma pedig egy párnak az ára is alig telik ki belőle; két hl. bor árából egy öltözet legfinomabb angol ruhát készíttethettünk, míg ma ugyanilyen minőségű ruháért 10 hl. bor árát kell fizetnünk.

A forradalom alatt, 1918. őszén, a bor ára a szállítási viszonyok biztonságának hiánya s a külföldi fogyasztó piacok elzárása folytán az előző évi áraknak $1/10$ -ére esett vissza és az akkori műveltetési viszonyokhoz arányítva ez az ár máig sem emelkedett.

A baj egyik oka az, hogy míg a szőlőtermékeknek külföldi piaca ma sincsen, addig a külföldről importálandó anyagoknak és eszközöknek szállítási díja és vámtétele egyre fokozódó terhet jelentenek. Másik oka pedig az, hogy a hitel nélkül mozogni képtelen kereskedelem az alacsony borárak és korlátolt értékesítési lehetőségek mellett a mai magas kamatot viselni képte-

len és így a borértékesítés az állandó visszafejlődés szomorú képét mutatja.

Mindezeknek a körülményeknek összehatása eredményezte azt, hogy régi virágzó szőlőtermelő vidékeken a szőlőtőkét nyakrafőre kiirtják, mert a termelési és karbantartási költségek ma már meghaladják a legutóbbi öt év átlagos jövedelmeit. Évek hosszú sora óta munkabér és anyagár állandóan emelkedik, a szőlő és bor ára pedig megállott s a kereslet minimális, olcsó jelzőloghiteit a gazda nem szerezhethet, sőt személyi hitelhez is csak elviselhetetlen magas kamatteher mellett, kivételesen juthat, tehát a nagy tőkebefektetés mellett lukratív gazdálkodást folytatni képtelen.

Ebben a helyzetben kétségtelen, hogy ha a segítség késik, a szőlőbirtokos teljes anyagi romlásra, a szőlőbirtok pedig teljes elpusztulásra van ítélve.

A segítség – szerény nézetem szerint – kettős irányból volna várható.

Egyfelől a szőlőbirtokosoknak egy országos szövetségbe tömörülésében rejlő belső erőtől, másfelől a kormány és a törvényhozás támogató közreműködésétől.

Ezeknek a segélyforrásoknak mikénti kiaknázása meghaladja korlátolt időre szabott előadásomnak kereteit, de legyen szabad kifejezést adnom annak a meggyőződésnek, hogy ha a szőlőbirtokos társadalom felismeri a bajok okát és a segítség lehetőségeit; ha a magyar társadalmi és politikai tényezők belátják azt, hogy az *Erdélyben nagyobbára a kisebbségek kezén levő szőlőgazdaságok megmentése kisebbségi érdeknek is képez*; ha az érdekelt körök belátják azt, hogy a közös gazdasági érdek megvédésére irányuló tömörülés nagy anyagi erőt rejteget és megragadják azt a biztatónak mondható alkalmat, hogy a kormány a szeszadó felemelésével már bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy a szőlőbirtokosok siralmas helyzetét felismerte és azon segíteni is kész: akkor a mai kétségbeejtő helyzet szanálása, a szőlőművelés, bortermelés és borértékesítés fellendítése remélhető leend.

Ennek a célnak elérése érdekében bátor vagyok előterjeszteni a következő határozati javaslatot:

Az Országos Magyar Pártnak 1926. évi okt. 10-én Gyergyószentmiklóson tartott közgyűlése az általános nemzetgazdasági érdekeken felül *kisebbségi érdeknek is tartja* a szőlőművelésnek, bortermelésnek és borértékesítésnek fellendítését és ennek a célnak

elérése végett feladatának tartja a szőlőbirtokosoknak egy országos szövetségbe tömörítését. Egyúttal felír a kormányhoz, hogy az alakítandó szövetség létesítését a rendelkezésére álló kormányzati eszközökkel elősegíteni és a szindikátus részére a legteljesebb erkölcsi és anyagi állami támogatást biztosítani sziveskedjék.

Különösen szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy az ingatlanok adójának tervbevett emelése a szőlőbirtokra és tartozékaira, valamint a szőlőbirtokosok falusi beltelkes ingatlanaira ne alkalmaztassák; hogy a szőlő, szőlőtermékek, tehát: bor, borseprő, szőlővesszők és oltványok, valamint a szőlőművelés érdekeit szolgáló anyagok és eszközök intézményes úton szabályozandó kedvezményes vasúti szállítási feltételeket nyerjenek; hogy a bortermelési, illetve fogyasztási adó, nemkülönbén a bor forgalmi adója eltöröltessék; hogy a szőlőbirtokosoknak a saját termésű boruk és saját főzésű szeszes italaik kicsinyben elárusítási joga is, területi korlátozás nélkül engedélyeztessék; hogy a szőlővesszők és oltványok vasúti szállítására vonatkozó korlátozások megszüntettessenek; hogy az összes szőlőtermékek kivitelét akadályozó vámok és illetékek töröltessenek.

Különösen is felhívja a közgyűlés a kormány figyelmét arra, hogy a szőlőtermékek külföldi piacának sürgős visszaszerzése és biztosítása nemzetgazdasági és valutáris szempontból is elsősorú állami érdeket képez és a bortermelés fokozottabb védelmének követelménye az is, hogy a borhamisítás a csalás minden kritériumát magába foglalván, közönséges büntettként üldöztessék. Kívánatosnak tartja végül a magyar nyelvű vincellériskolák létesítését és a szakoktatás nivójának emelését.

Utasítja a közgyűlés a Magyar Párt parlamenti tagjait, hogy mindezeket a kívánalmakat és törekvéseket a kormány előtt és a törvényhozó testületekben teljes erejükkel támogassák.

A Szakosztály az előadó javaslatait
egyhangúlag elfogadja.